

פרשת בשלח – שבת שירה – הרב ברוך רוזנבלום שנת תש"ע.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת בשלח. שבת מיוחדת, שבת שירה... שבת ט"ו בשבט... היום אנחנו גם שלושים יום לפני פורים, דורשים בהלכות החג... אז נדבר היום בע"ה, גם על משהו שקשור לפרשת השבוע, גם לפורים, גם לפרשת שירה... הכל ביחד נחבר בע"ה.

פרשת בשלח, עוסקת ביציאת בני ישראל ממצרים ובקריעת ים סוף. עם ישראל הגיע בקריעת ים סוף, למעלה הרוחנית הכי גבוהה שישנה, עד שאמרו חז"ל - **ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, במחזה הנבואה וכל שאר הנביאים.** **אומר רבינו בחי' –** שלא תחשוב שהם הגיעו למעלה כזאת, שהם הגיעו לחכמה והשגה של יחזקאל בן בוזי, כי אחרי שראו מה שראו, הם חזרו להיות שיפחות.... זה לא הפשט, שהם הגיעו להתרוממות רוח... אלא, היה להם מחזה אחד, שיחזקאל בן בוזי לא ראה אותו, ולכן הגיעו למעלה גבוהה באותו רגע....

אבל חז"ל מפליגים בשבח, של אותו מעמד, עד שחז"ל במדרש רבה {שמות רבה, פרשה כ"ג, אות טו} אומרים:

אמר רבי ברכיה בא וראה כמה גדולים יורדי הים, משה כמה נתחבט ונתחנן לפני המקום עד שראה את הדמות, שנאמר (שמות לג, יח): הראני נא את כבודך, אמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות לג, כ): לא תוכל לראות את פני, ובסוף הראה לו בסימן, שנאמר (שמות לג, כב): והיה בעבר כבדי. החיות הנושאות את הכסף אינן מכירות את הדמות, ובשעה שמגיע זמן לומר שירה הן אומרים באיזה מקום הוא אין אני יודעות אם כאן הוא אם במקום אחר הוא, אלא בכל מקום שהוא (יחזקאל ג, יב): ברוך כבוד ה' ממקומו, ועולי הים כל אחד ואחד מראה באצבעו ואומר: זה אלי ואנוהו. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, בעולם הזה אמרתם לפני פעם אחת זה אלי, אבל לעתיד לבוא אתם אומרים אותו דבר שתי פעמים, שנאמר (ישעיה כה, ט): ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה וגו'.

עוד אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה כג, אות ח} - **רבי יהודה אומר, מי אמר קלוס להקדוש ברוך הוא, התינוקות, אותן שהיה פרעה מבקש להשליך ליאור שהם מכירים להקדוש ברוך הוא. כיצד, כשהיו ישראל במצרים והיתה אשה מבנות ישראל מבקשת לילד, והיתה יוצאת לשדה וילדת שם, וכיון שהיתה יולדת, עוזבת הנער ומוסרת אותו להקדוש ברוך הוא, ואומרת רבון העולם, אני עשיתי את שלי ואתה עשה את שלך.**

במדרש תהילים, אומרים חז"ל – מלמד, שכל אחד ואחד היה מראה באצבעו, כנגד השכינה ואומר זה אלי ואנוהו.

בקריעת ים סוף, אומרים לנו חז"ל, שכל אומות העולם רעדו מפחד, מפני בני ישראל, שנאמר (טו, יד) **שמעו עמים ירגזון חיל אחד ישיבי פלשת: (טו) אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל ישיבי כנען: (טז) תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך**

ידמו כאבן...

נשאלת השאלה – מאיפה ידעו אומות העולם, על קריעת ים סוף? קריעת ים סוף היתה במצרים... מאיפה יודעים על זה מואב? מאיפה יודעים על זה פלשת, מאיפה יודעים על זה אדום? מאיפה כולם יודעים???

אומרים חז"ל במדרש {שמות רבה, פרשה כא, אות ו} – **(שמות יד, כא): ויבקעו המים, אינו אומר ויבקע הים, אלא ויבקעו המים, מלמד שכל המים שהיו בכל המעינות ובבורות ובכל מקום, נבקעו, שנאמר: ויבקעו המים, וכן בשעה שחזרו חזרו כל המים, שכן הוא אומר (שמות יד, כח): וישבו המים, וכל הנסים הללו נעשו על ידי משה, שנאמר (שמות יד, כא): ויט משה את ידו על הים...**

אותו דבר מופיע במדרש תהילים {מזמור יח} – בשעה שאמר הקב"ה למשה ואתה הרים את מטהך, נבקעו כל מעינות תהום שבעולם, ואפילו המים שבכדים ושבגתות ושבצלוחיות נבקעו באותה שעה.

מדרש נוסף {ילקוט המכירי משלי} אומר – כל מי שהיה לפני ביתו בריכת מים, נקרעה ל"ב גזרים.

אומרים חז"ל, שזו היתה התופעה בכל העולם... כך זה קרה באדום... במואב... וכל אחד שאל "מה זה ????" עד שהגיע המידע, שכל זה קרה, כיון שעם ישראל עבר את ים סוף... וזאת התוצאה.

ממילא, הדבר הזה התפרסם, וכל העולם רעד מפחד, מעם ישראל... חוץ מאומה אחת... כך נקרא בע"ה בסוף הפרשה {ז, ח} **ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים... שואלים חז"ל –** מה זה ויבא, מאיפה הוא הגיע?

אומרים חז"ל במדרש {אסתר רבה, פרשה ז, אות ג} – **ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ומהיכן בא עמלק, אמר רבי כרספדאי בשם רבי יוחנן שבא מאצל בלעם הרשע, שבא לטל עצה ממנו, ואמר לו יודע אני שבעל עצה אתה וגם בעל מחשבות רעות, וכל הנוטל עצה ממך אינו נכשל. אמר לו ראה מה עשו אמה זו למצרים, שעשו להם כמה טובות, ומה למצרים שעשו להם כמה טובות עשו להם כך, לשאר אמות על אחת כמה וכמה, היאך אתה יועצני, אמר לו בלעם, לך ועשה עמכם מלחמה, ואם אין אתה עושה עמכם מלחמה אין אתה יכול להם, מפני שהן תלויין בזכותו של אברהם אביהם, ואף אתה שהוא בן בנו של אברהם, תלוי בזכותו של אברהם. מיד בא עליהם למלחמה.** יוצא, לפי דברי המדרש, שעמלק הגיע מביתו של בלעם.

במכילתא {פרשה א, בשלח}, דורשים חז"ל – **ר' יוסי בן חלפתא אומר ויבא עמלק שבא בעצה מלמד שכנס כל אומות העולם ואומר להם בואו וסייעונו על ישראל, אמרו לו לא נוכל לעמוד כנגדן, פרעה לא עמד כנגדן שטבעו הקב"ה בים סוף, שנאמר {תהלים קלו, טו} ונער פרעה וחילו בים סוף אבל אנו נוכל לעמוד כנגדן. אמר להם בואו ואתן לכם עצה מה תעשו. אם הם ינצחונו ברחו לכם. ואם לאו בואו וסייעונו על ישראל, לכך נאמר ויבא עמלק שבא בעצה.**

חז"ל אומרים, שהמרחק שהלך עמלק להילחם בישראל, היה 400 פרסה = 1600 ק"מ.

שואלים רבותינו – מה עמלק רוצה? מה הוא מחפש אצל עם ישראל?

בשלמא, היה להם מצבורי נפט... מצבורי מים... אני מבין, יש להם על מה להילחם...

אבל אין לעם ישראל כלום... חמישה-שישה מיליון אנשים במדבר, בלי שום דבר... הוא הולך 1600 ק"מ להילחם... מה הוא רוצה???

כתוב בצרור המור, לר' אברהם סבע, הוא מביא בשם מדרש – הוא בא לקיים את הצוואה של תמנע.

כתוב בסוף פרשת וישלח, שתמנע אחות לוטן, ביקשה להידיבק ביהדות... רצתה להתגייר, ולא קבלה...

אמרה, אם לא מקבלים אותי בגירות, לפחות אלך ואדבק בצאצאיו של עשו... הלכה ונהיתה פילגש לאליפז, וילדה לו את עמלק...

למה לא קיבלו אותה לגירות?

כותב הרי"ף ר' יאשיהו פינטו בביאורו בעין יעקב – לא קיבלו אותה, כיון שהיתה ממזרת. לא רק ממזרת, אלא היתה גם אשתו של אליפז וגם ביתו.

הוא לקח את ביתו לאישה! שיא של טומאה... ולכן לא רצו לקבל אותה.

רש"י מביא את הדברים בפרשת וישלח... (עין שם)

כותב צרור המור – וסיבת שנאת עמלק אמרו במדרש, שהיא בסיבת צוואת תמנע אחות לוטן. שחזרה להידיבק בזרעו של אברהם ולא קבלה. וכשראתה שלא קבלה, היתה פילגש לאליפז בן עשו. כדי להידיבק בזרעו של אברהם אבינו. ותלד לו את עמלק, וסיפרה לו את כל המאורע. וצוואתה לו צוואה בחרם, שיטור איבה זו לישראל לעד לעולם. ולכן יבא עמלק וילחם עם ישראל.

עמלק בא לקיים, שבועה וחרם שאמרה לו אמו תמנע, לבוא נקמה ביהודים, על זה שלא הכניסו אותה לכרם ישראל.

בהדר זקנים מבעלי התוספות, ואותו דבר מופיע בחזקוני כאן

בפרשה, שואלים שאלה – אז למה הם באו עכשיו?

אם תמנע נתנה לו צוואה, לנקום בעם ישראל... אז למה הוא לא עשה את זה קודם לכן, למה הוא חיכה רק אחרי שיצאו ממצרים?!

כותב ההדר זקנים מבעלי התוספות – עשו הרי שלח את אליפז,

לבוא נקמה ביעקב אבינו, ולהרוג אותו... וכשנפגש אליפז עם יעקב, ביקש יעקב תחנונים על עצמו, ואליפז נענה לתחנוניו, והסכים להמיר את המוות בלקיחת כל רכושו של יעקב...

הלך אליפז לעשו והראה לו את כל רכושו של יעקב, בטענה שהרג אותו, כיון שעניי חשוב כמות...

אמר לו עשו, זה לא נקרא קיום של צוואה... הלך וקרא לעמלק, וציווה עליו שיהרוג את יעקב...

נתרצה עמלק לדברי עשו, ונשבע לו שיהרגו... וכששמעה תמנע את הציווי הזה, הזהירה בו ואמרה לו, שלא יעז לעשות את זה...

למה?

חוב גדול מוטל על זרעו של אברהם אבינו, דכתיב {טו, יג} וְעָבְדוּ וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. צאצאיו של אברהם, צריכים לרדת למצרים ארבע-מאות שנה... אם תהרוג את יעקב, מי ירד? הילדים שלך... כי אתה הצאצא! אתה רוצה לרדת למצרים לארבע-מאות שנה?!

אמר עמלק – אמא, אז מה את רוצה שאני יעשה?

אמרה לו – תחכה, תן להם לרדת למצרים ארבע-מאות שנה...

אחרי שיעבדו עבודת פרך, אז תהרוג אותם!

ככה תקיים גם את צוואת עשו, וגם תרוויח שלא תרד

לארבע-מאות שנה.

באים רבותינו ושואלים – מה עמלק רוצה? למה הוא בא להילחם?

תשמעו את הנוסח שהתורה אומרת על המלחמה הזאת:

{דברים כה, יח} אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ וַיִּזְנֶב בָּךְ כָּל-הַנְּחָשִׁים אֲחֵרֶיךָ וְאֶתָּה עֵיף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים.

שואלים חז"ל – מה פירוש אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ?

אומר רש"י - אשר קרך בדרך. לשון מקרה. דבר אחר לשון קרי וטמאה, שהיה מטמא במשכב זכור. דבר אחר לשון קור וחום, צננך והפשירך מרתיחתך, שהיו כל האמות יראים להלחם בכם ובא זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה. אף על פי שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים.

שואלים חז"ל – מה זה כָּל-הַנְּחָשִׁים אֲחֵרֶיךָ?

אומר המדרש {תנחומא, כי-תצא, אות ט} - דָּאִמַר רַבִּי חֲמַא בַר שְׁקָלָא וְרַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לִי וְרַבִּי יוֹחָנָן, מָה הָיוּ עִמְלָק עוֹשִׂין. הָיוּ מַחֲתִיכִין מְלוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְזוֹרְקִין כְּלָפִי מַעֲלָה, וְאוֹמְרִים: בָּזָה בְּחֶרֶת, טַל לָךְ מֵה שְׂבָחָתָךְ.

אתה קורא את הדברים האלה בחז"ל, ושואל – מה הם רוצים המשוגעים האלה?!

רוצים לצנן את האמבטיה... מוכנים למות... בשביל מה למות? נכון... הסבתא השביעה אותך שתבוא נקמה... מה הם רוצים? מה היעוד של המלחמה הזאת?!

דבר נוסף, לוקחים עורלות וזורקים כלפי מעלה... איזה מן טירוף זה???

כדי להבין את היסודות של מלחמת עמלק, ומה שכתוב כאן, אנחנו בע"ה צריכים לבנות כמה יסודות, ולאחר מכן בע"ה, לחבר את כל היסודות כולם, ולהבין מה זה מלחמת עמלק:

אומרת התורה {ז, ט} וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֹא הַלָּחֶם בְּעַמְלָק מִחֵר אֹנִי נִצֵּב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי...

שואלים חז"ל – מדוע בחר משה רבינו את יהושע?

עוד נדבר אחד:

אומרת התורה (יז, י) וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַר-לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בְּעַמְלֵק וּמֹשֶׁה אָהָרֹן וְחֹר וְעֹלֹי רֹאשׁ הַגִּבְעָה: (יא) וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יֵרִים מֹשֶׁה יְדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל וְכְאֲשֶׁר יֵינִיחַ יְדוֹ וְגִבְרַת עַמְלֵק

כותב האבן-עזרא, שמשה רבינו עלה להר סיני, כדי להזכיר את זכותם של ישראל, שעל ההר הזה, הם עתידים לקבל את התורה.

הם עלו למעלה... וביחד עם משה רבינו, עלו אהרן וחור... הם תמכו בשתי ידי...!

דרך אגב - לומדים מכאן הלכה, שנפסקה בשולחן ערוך ובטור - בתענית ציבור, בשעה שהחזן יורד לפני התיבה, צריכים לעמוד אחד מימינו ואחד משמאלו... כך ההלכה בתענית ציבור. האשכנזים נוהגים את זה, ביום הכיפורים, בתפילת כל-נדרי... זו גם גמרא (מסכת ב"מ פה, ב), שרבינו הקדוש גזר תענית, ושלח לפני התיבה את ר' חייא ובניו... (עיין שם)

עלה משה רבינו להר, ושנים נמצאים איתו - אהרן וחור... למה הוא בחר את שניהם? כותבים רבותינו, ומי שמאריך בזה, הוא הכלי יקר- משה רבינו, רצה לעורר זכות אבות... **ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה...** דורשים חז"ל - **ראש** זה האבות... **הגבעה** - אלו האמהות... הוא רצה לעורר זכות אבות, וזכות האמהות.

אז למה הוא בחר דוקא באהרן וחור?

כי הגמרא (מסכת תענית ט. א) אומרת - שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל אלו הן משה ואהרן ומרים וג' מתנות טובות ניתנו על ידם ואלו הן באר וענן ומן באר בזכות מרים עמוד ענן בזכות אהרן מן בזכות משה.

משה רבינו הוא עמוד התורה, אהרן הכהן הוא עמוד העבודה ומרים הנביאה, היא עמוד גמילות החסדים, שנאמר בה (א, יז) **וַתַּחֲיִן אֶת הַיָּלָדִים...**

היות והיו כאן שלושת העמודים, זה כנגד שלושת האבות - אברהם, יצחק ויעקב - תורה, עבודה וגמילות חסדים... לכן עלו לראש הגבעה, משה, אהרן ומרים... אמנם, מרים לא עלתה להר, כי זה לא ראוי שאשה תעמוד בראש ההר, אז מי עומד במקומה? חור בנה!

אנחנו הולכים לנדבר השלישי:

אומר הקב"ה למשה - (יז, יד) **כְּתֹב זֶאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי-מִחָה אֶמְחָה אֶת-זִכְרֵ עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (טו) וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נָסִי: (טז) וַיֹּאמֶר כִּי-יָד עַל-כֹּס יְהוָה מִלְחָמָה לֵּה' בְּעַמְלֵק מִדֶּרֶךְ.**

אומר רש"י - **כי יד על כס יה**. ידו של הקדוש ברוך הוא הרמה לשבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית, ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כלו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם, שנאמר (תהלים ט ז) האויב תמו חרבות לנצח, זהו עמלק שכתוב בו (עמוס א יא) ועברתו

אומר רש"י - **בחר לנו אנשים**. גבורים ויראי חטא שתהא זכותן מסיעתן. דבר אחר בחר לנו אנשים שידעין לבטל כשפים לפי שבני עמלק מכשפין היו.

דרך-אגב, כתוב בחז"ל, שעמלק בחרו רק אנשים שבאותו היום היה להם יום-הולדת, כי העמלקים האמינו, שביום ההולדת של האדם, לא יכל לקרות לו כלום.

תשובה נוספת, אומר החזקוני - אמר משה ליהושע לבחור אנשים, שנולדו באדר שני, היות ומי שנולד באדר שני, לא תופסים בו הכשפים.

כיון שאדר ב', הוא מחוץ לגלגל המזלות, לכן אמר לו לבחור אנשים, שנולדו באדר ב', כדי שילחמו עם עמלק.

דבר נוסף, אומר המושב זקנים - ולמ אמר ליהושע? מפני שמלחמת עמלק היתה בחודש אייר, ומזלו של החודש הוא שור... ויהושע, שהוא מצאצאי יוסף, שמזלו שור, שנאמר (דברים לג, יז) **בְּכֹר שׁוֹר הָדָר לוֹ.**

אומרת הגמרא (מסכת ב"ב קכ"ג, ב) - (בראשית ל-כה) ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו' מאי שנא כי אתיליד יוסף אמר ליה ראה יעקב אבינו שאין זרעו של עשו נמסר אלא ביד זרעו של יוסף שנאמר (עובדיה א-ח) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש וגו' כדי לנצח את עמלק, צריכים את יוסף... כדי לנצח את עשו, צריכים את יוסף... למה?

אומר המדרש (בראשית רבה, פרשה עג, אות ז) - דאמר רבי פינחס בשם רבי שמואל בר נחמן מסורת היא שאין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל, הדא הוא דכתיב (ירמיה מט, כ): אם לוא יסחבום צעירי הצאן, ולמה הוא קורא אותן צעירי הצאן, שהם צעירים שבשבטים.

בניה של רחל, הכוונה ליוסף ובנימין... למה דוקא הם?

אומרים חז"ל במדרש (תנחומא קדום, פרשת ויצא, טו) - **אמר ר' שמואל בר נחמן מסורת היא ביד בנים של עשו שאין נופלין אלא ביד בניה של רחל, שנאמר אם לא יסחבום צעירי הצאן (ירמיה מ"ט) שאם באים השבטים לדון עם עשו לומר לו למה רדפת את אחיך, והוא אומר להם למה אתם רדפתם את יוסף אחיכם, ואינם מועילים ממנו, וכיון שהוא בא אצל יוסף אמר לו למה רדפת אחיך, ואינו יכול להשיבו, ואם תאמר שעשה לך רעה, אף אחי שלמו לי רעה ואני שלמתי להם טובה, מיד הוא שותק...** יוצא, שרק בניה של רחל, יכולים להחזיר תשובה לעשו...

במדרש רבה (שמות רבה, פרשה כו, אות ג. תנחומא, כי תצא) - אין עשו נופל, אלא ביד צאצאיו של יוסף... למה? **את האלקים אני ירא, ובזה כתיב (דברים כה, יח): ולא ירא אלהים, יבוא בן בנו שאמר את האלהים אני ירא, ויפרע ממי שנאמר עליו ולא ירא אלהים.**

צריכים לקחת למלחמה הזאת יראי אלהים... למה? כי על עמלק העיד הכתוב, שהם לא יראי אלהים... יבוא יוסף, שהוא ירא אלהים, והוא ילחם!

גם ביום כל תפילה... גם בסיום פסוקי דזמרה, אנחנו אומרים את הפסוק הזה.

הפסוק הזה מבטא כמיהה ובקשה לקב"ה, שיחון אותנו כבר, וישלח לנו גואל צדק, ובזה ימחה את זכר עמלק...

לכן הדגש הוא על **ביום ההוא** – ה-ו-א, זה מה שחסר לשלימות... ה- **א** חסרה לכסא, שנאמר **כי-יד על-כס יה**... וה- **הו**, חסרים לשם הויה.

עד עכשיו, היה נחשב שמו של הקב"ה **יה** היה חסר **הו**...

כותב רבינו בחי" בפרשה – וזהו שאומר דוד המלך בתהילים {קל"ב, יג} **כי בחר ה' בציון אִוָּה למושב לו**.

כי בחר ה' בציון כשהקב"ה יחזיר את שכינתו לציון **אִוָּה** האל"ף יחזור לכיסא וה"א ו"ו, יחזרו לשם הויה **למושב לו**.

אלו היסודות הראשונים, שקשורים לנושא של עמלק.

לאחר שהצבנו את שלושת היסודות האלה, נוכל בע"ה להתחיל לרקום אותם. אחת לאחת... אבל קודם כל, ננסה להבין יסוד נוסף, שמופיע בבעל-הטורים בפרשה, בשם מדרש תנחומא (פרשת כי-תצא):

אומרת התורה - {יד} **ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אִמְחָה אֶת זֶכֶר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם**.

כותב בעל הטורים - **זכרון בספר ושים באזני**. ר"ת זבוב שרץ אחר דמן של ישראל כזבוב.

בעל הטורים מביא את זה, בשם מדרש תנחומא (פרשת כי-תצא, אות ט):

רבי לוי בשם רבי שמעון בר חלפתא אמר, משל למֶה הִיָּה עַמְלֵק דומֶה. לזבוב שֶהִיָּה לֹהֵט אַחֵר הַמֶּכֶה, כִּי הִיָּה לֹהֵט עַמְלֵק אַחֵר יִשְׂרָאֵל כְּכֹלֵב.

כל מי שקורא את הדברים האלה, שואל את עצמו שאלה – באף מקום לא מצאנו, שעמלק נקרא זבוב... בכל מדרשי חז"ל, שמכנים את האומות לבעלי חיים, עמלק תמיד נקרא בפי חז"ל – כלב.

לא מצוין איזה כלב זה, אבל לפי הערכתי, מדובר ברוטביילר ©

רש"י מביא את זה פעמיים בפרשה:

{ז, ז} **...הַיֵּשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין {ח} וַיִּבֶּא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים**

אומר רש"י - **ויבא עמלק וגו'**. סמך פרשה זו למקרא זה, לומר תמיד אני ביניכם ומזמן לכל צרכיכם, ואתם אומרים (פסוק ז) היש ה' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם ואתם צועקים אלי ותדעון היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הבן רואה חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נותן לו, וכן שניה וכן שלישית, פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן ראית את אבא. אמר לו אביו איך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו.

שמרה נצח, (תהלים שם) וערים נתשת אבד זכרם המה, מהו אומר אחריו (תהלים ט ח) וה' לעולם ישב, הרי השם שלם, (תהלים שם) כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם.

מביא הטור {סימן נ"ו}:

אנחנו אומרים קדיש מספר פעמים ביום... בתחילת הקדיש אנו אומרים: **יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא**.

שואל הטור – מה פירוש הדבר?

מה שאומרים בקדיש יאה שמה רבא יש מפרשים שם יה רבא שאנו מתפללים על שם יה שאינו שלם שיתגדל ויתקדש ושיחזור להיות שלם... והשם לא שלם, עד שינקום מעמלק, שנאמר יְד על-כס יֵה, שאין הכיסא שלם ואין ה' שלם, עד שינקום ממנו.

כותב ר' חיים ויטאל {שערי קדושה, חלק א, שער ד} – מצוה לזכור בכל יום, מה שעשה לנו עמלק, ומתי זכור את זה? כשאומר **יֵהָ שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ** מבקשים שהקב"ה ימחה את זכר עמלק, ובכך יגדל שמו של הקב"ה ל-י.ה.ו.ה. כמו כן, יש לכוון את זה, בזמן שאומר **וְקִרְבָּתָנוּ מְלַכְנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל**... לכוון ששמו של הקב"ה יהיה גדול.

כותב הרמב"ם {הלכות מלכים, פרק א, א} - **שֶׁלֹּשׁ מִצְוֹת נִצְטוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת כְּנִיסַתָּן לָאָרֶץ. לְמַנּוּת לָהֶם מֶלֶךְ שְׁנָאֲמַר {דברים יז-טו} 'שׁוּם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ'. וְלִהְיוֹת זִרְעוֹ שֶׁל עַמְלֵק שְׁנָאֲמַר {דברים כה-יט} 'תִּמְחָה אֶת זֶכֶר עַמְלֵק'. וְלִבְנוֹת בֵּית הַבְּחִירָה שְׁנָאֲמַר {דברים יב-ה} 'לְשַׁכְנוֹ תִּדְרָשׁוּ וּבֵאתָ שָׁמָּה'.**

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין כ, ב} - וכן היה רבי יהודה אומר ג' **מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ להעמיד להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות להם בית הבחירה...**

שואלת הגמרא - ואיני יודע איזה מהן תחילה?

כשהוא אומר {שמות יז-טז} כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק הוי אומר להעמיד להם מלך תחילה ואין כסא אלא מלך שנאמר {דברי הימים א כט-כג} וישב שלמה על כסא ה' למלך ועדיין איני יודע אם לבנות להם בית הבחירה תחלה או להכרית זרעו של עמלק תחלה כשהוא אומר {דברים יב-ה} והניח לכם מכל אויביכם וגו' והיה המקום אשר יבחר ה' וגו' הוי אומר להכרית זרעו של עמלק תחלה...

בכל יום אנחנו אומרים, לפחות ארבע פעמים את הפסוק {זכריה יד, ט} **וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד**

לאחר שאנחנו מבקשים מהקב"ה - **וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִכְרְתוּן, לַתִּקְוָן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדִי, וְכָל בְּנֵי בִשָּׁר יִקְרָאוּ בְּשִׁמְךָ, לַהֲפֹנוֹת אֱלִיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יִכְרִיו וַיְדַעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תִבְלִי, כִּי לֹךְ תִּכְרַע כָּל בָּרָךְ...** מבקשים מהקב"ה, שיחזור ויחזיר את שכינתו... ומסיימים וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ...

פעם נוספת, יש לנו את זה ב- **אֶז יִשִּׁיר...**

ב- **אֶז יִשִּׁיר**, אנחנו מסיימים את שירת הים, בשתי פסוקים שלא קשורים ל- **אֶז יִשִּׁיר**:

וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרָע וְהִיתָה לָהּ הַמְּלוּכָה: וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד...

אם ככה יוצא, שעמלק נקרא כלב... נשאלת השאלה – מה פתאום חז"ל כאן, נותנים לו תואר **זבוב** ?

מצאתי פעם, כמדומני, בחיד"א (חומת אנך) הוא מביא את הפסוק (בראשית כד, א) **וְאֶבְרָהָם יִקְרָא בָא בְּיָמָיו**, ואומר ראשי תיבות **זבוב** ...

השבוע... באחת הנסיעות, לקחתי איתי ספר, שיהודי הביא לי אותו מארה"ב, שנקרא צניף מלוכה, ששם הוא מדבר על מלכויות... **שלוש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ... להעמיד להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות להם בית הבחירה**... ספר נפלא, עם ליקוטים נפלאים... תוך כדי הדברים, מצאתי שם רעיון רבתי, שווה מיליון דולר! העברתי את הויזה... אבל לא עבר ... ©

תשמעו מה שהוא כותב:

ולמה נמשלו עמלק לזבוב ?

הוא מביא גאון מוילנה (פרשת נח) ... אומרת התורה **בראשית ט, א** ... **פָּרוּ וּרְבוּ וּמָלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ: (ב) וּמִרְאָכֶם וּחְתָכֶם יִהְיֶה עַל-כָּל-חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּכָל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאֲדָמָה וּבְכָל-דָּגֵי הַיָּם בְּיָדְכֶם נִתְּנוּ** אומר הגאון מוילנה - **בְּכָל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאֲדָמָה** הוא שרץ הארץ. **וּבְכָל-דָּגֵי הַיָּם** הוא שרץ המים... ושרץ העוף, לא מוזכר. מה זה שרץ העוף ? זבובים, יתושים, תיקנים... לא מוזכרים.

אומר הגאון מוילנה – אעפ"י שאצל אדם הראשון, זה כן מוזכר... שנאמר **(א, כו) וַיִּרְדּוּ בְּדֶגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ** אומרים חז"ל - **וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ**. לרבות שרץ העוף.

שואל הגאון מוילנה – למה אצל אדם הראשון זה מוזכר, ואצל נח לא ?

אצל אדם הראשון נאמר **וַיִּרְדּוּ** – יש כאן שליטה של שולט על נשלט ... ואצל נח נאמר **וּמִרְאָכֶם וּחְתָכֶם** – מורא ופחד, זה לא בגלל שהוא מעריך במעלת השולט.

ב- **וַיִּרְדּוּ**, מכיר הנשלט במעלת השולט ... הוא מכיר, שיש כאן פאר היצירה, אדם הראשון.

כל זמן שלא התקלל אדם הראשון, אז ממילא, גם כל שרץ העוף פחד ממנו... אבל באותו רגע שנתקלל אדם הראשון, נישאר רק **וּמִרְאָכֶם וּחְתָכֶם**.

בא ותראה, כל השרצים כולם, פוחדים מבני האדם... היחידים שלא פוחדים מבני האדם, זה שרץ העוף !

הזבוב לא מפחד מבני האדם... הוא מגיע על האף של שר הביטחון ... אין לו שום פחד... הוא מגיע לאוזן של הרמטכ"ל... אין לו שום בעיה להיכנס פנימה... יש להם אצלה יימור... הם לא זוכרים שלפני שתי דקות, כבר ניסו להרוג אותם... והנה הם שוב מתקיפים... עוד פעם ועוד פעם, מצד ימין ומצד שמאל... ©

שואל הגאון מוילנה – איך יכל להיות... הרי נאמר בתורה **וּמִרְאָכֶם וּחְתָכֶם יִהְיֶה עַל כָּל-חַיַּת הָאָרֶץ** !?

כל-חית הארץ, כן... חוץ משרץ העוף ! עד כאן דברי הגאון מוילנה.

אומר הספר צניף מלוכה – איך יכל להיות שכל העולם פוחד מעם ישראל... **שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חַיִּל אֶחָז יִשְׁבִּי פִלְשֵׁת: (טו) אֵז נִבְהִלּוּ אֱלֹפֵי אֲדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יִאֲחָזְמוּ רָעַד נִמְגּוּ כָּל יִשְׁבֵּי כְנָעַן... וַיָּבֹא עִמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם... איך יכל להיות ?!**

אומרים חז"ל – הוא זבוב... זבוב לא פוחד !

וורט של מיליון דולר !!!

פחדתי לרקוד מאושר באוטובוס, כי זה היה ליד תל-השומר...

פחדתי שיאשפזו אותי ©

כך מביא הספר צניף מלוכה, להבין את הענין של הזבוב עם עמלק.

לאחר ההסבר שלו, נוכל בע"ה להתקדם ולהבין עומק נוסף:

במכילתא (פרשת בשלח) על הפסוק (שמות טו, טז) עד יעבר עמך

ה' עד יעבר עם זו קניית, אומרים חז"ל:

לפי שכל העולם שלך, ואין לך עם אלא ישראל, שנאמר עם זו יצרתי לי. ארבעה נקראו קנין. ישראל נקראו קנין, שנאמר **עם זו קניית**. שמים וארץ נקראו קנין, שנאמר **בראשית יד, יט** **קִנְיָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ**. בית המקדש נקרא קנין, שנאמר **(תהילים עח, נד)** **הַר זֶה קִנְיָה יְמִינוּ**. התורה נקראת קנין, שנאמר **(משלי ח, כב)** **ה' קִנְיָה רִאשִׁית דְּרָכּוֹ**.

כותב הגאון מוילנה, בביאורו לשירתה של חנה, על הפסוק **(שמואל**

א. ב. ג.) אֵל תִּרְבּוּ תִדְבְּרוּ גְבוּהָה גְבוּהָה :

בארבע מקומות, בא עמלק לתקוף את ישראל – כשיצאו ממצרים, כשהמן רצה להשמיד אותם, בית ראשון ובית שני.

אומר הגאון מוילנה – הם באו לתקוף ארבע פעמים, כנגד ארבעת הקניינים שקנה הקב"ה בעולמו.

מה שתקפו ביציאה ממצרים, זה כנגד קנין שמים וארץ. מה שרצה המן לעשות, לאבד ולהרוג את כל היהודים, זה כנגד קנין ישראל. מה שהם רצו לעשות בבית ראשון, זה כנגד קנין בית המקדש, ומה שרצו לעשות בבית שני, זה כנגד קנין תורה. עד כאן דברי הגאון מוילנה.

האמת היא, הגאון מוילנה הזה, צריך שיעור בפני עצמו... אנחנו לוקחים, רק את הקטע הראשון שלו.

אומר הגאון מוילנה – כל מה שהם באו להילחם מול ישראל, כשיצאו ממצרים, הוא כנגד קנין שמים וארץ. מה פירוש הדבר ?

רש"י הראשון בתורה, כותב - **בראשית ברא**. בשביל התורה שנקראת (משלי ח כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקרא (ירמיה ב ג) ראשית תבואתו.

בענין של 'זה לעומת זה עשה האלוקים', העמיד הקב"ה אומה נגדית, לענין של ראשית.

אומר לנו בלעם – עמלק נחשבים ראשית, שנאמר **(במדבר כד, כ)** **רִאשִׁית גִּוִּיִּם עִמְלֵק**.

ישראל נחשבים ראשית לקדושה, ועמלק הוא ראשית לטומאה.

אם אמרנו שההיווצרות של עמלק, באה מתמנע שהיתה ממזרת, ולא רק, אלא היתה גם בתו של אליפז, וגם אשתו... זה שיא של טומאה !

כוח הטומאה ניתן בעמלק, וכוח הקדושה ניתן בישראל... ישראל זה בראשית, ועמלק זה בראשית... שניהם מתמודדים על הדבר השלישי, שהוא בראשית, מהו הדבר ? התורה נקראת ראשית, כך אומר רש"י... ההתמודדות של כוחות הקדושה, מול כוחות הטומאה, היא סביב הבראשית, היא תורת ישראל שנקראה ראשית.

{יז, ח} וַיָּבֹא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים... למה ??? כי זו התחנה האחרונה, לפני קבלת התורה... וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינִי - מרפידים כבר מגיעים למעמד הר סיני... אם כוחות הטומאה, מנסים למנוע מעם ישראל, לקבל את התורה, הם עוצרים אותם ברפידים - התחנה האחרונה לפני מעמד הר סיני.

על מה ניטש שם המאבק ? המאבק ניטש על קנין ראשון, קנין שמים וארץ... מה זה ? הקב"ה נתן לנו תורה, והוא נתן לנו גם שמים וארץ... שמים - רוחניות, ארץ - גשמיות.

אומר לנו הקב"ה כך - {תהילים קטו, טז} הַשָּׁמַיִם שְׁמַיִם לָהּ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי-אָדָם

אומרים המפרשים - הַשָּׁמַיִם שְׁמַיִם לָהּ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי-אָדָם כדי לעשות אותה שמים.

כותב המסילת ישרים {שער הקדושה, פרק כו} - הקב"ה נתן לנו עולם חומרי, כדי לרומם אותו להיות רוחני. כשהצדיק יושב ואוכל, מאכלו כקרבן, כי כל דרכו של הצדיק, הוא לקדש שם שמים בכל אורחותיו.

אתה לוקח כוס מים, שהוא חומרי, ושונה אותה, כדי שתוכל ללמוד תורה ! אתה לוקח את המים האלה, ומרומם אותם להיות רוחניים !

אם ככה, נוכל עכשיו בע"ה, להתקדם ביסוד הנפלא:

אין לך דבר יותר גשמי, שהקב"ה לקח אותו להיות רוחני, כמו ברית מילה.

ברית מילה, זו המצוה הראשונה שנצטווה אברהם אבינו... {יז, א} הַתְּהִלָּה לְפָנַי וְהִיא תָמִיד זֶה מִצְוַת הַמִּילָה, שעליה נאמר בפסוק {דברים ל, יב} **מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמִימָה וַיִּקַּח לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה** - ראשי תיבות מילה...

מן החומר אל הרוח... להפוך אותו להיות קדוש, להפוך אותו להיות מרומם...

עמלק לא מוכן לתת לישראל, לקבל תורה, שהתורה נותנת לאדם אפשרות, לקדש את האדם, על כל צעד ושעל - אתה לובש בגד, אתה מקדש את עצמך בציצית... אתה נכנס הביתה, אתה מקדש את עצמך במזוזה.

אומר עמלק - אין דבר כזה... אני לא מוכן שישראל יקח את החומר, ויקדש אותו ! **הַשָּׁמַיִם שְׁמַיִם לָהּ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי-אָדָם**

כאן אנחנו נשארים כפי שנבראנו ! אני לא מוכן, שתרוממו את הארץ, ותהפכו אותו לשמים !

איך מרוממים ???
התורה הקדושה, היא המרוממת.

אומר הקב"ה - **בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין.**

לאחר ההקדמה הזאת... הולך עמלק, ומנסה למנוע מעם ישראל, את קבלת התורה... איך הוא מנסה למנוע ???

יש לו מטרה אחת - לצנן את עם ישראל, מקיום מצוות ! כשרוצים לצנן את עם ישראל מקיום מצוות, קוראים לזה חז"ל - **רפו ידיהם מן**

כותב בעל הטורים - ברפידים. ברף ידים שרפו ידיהם מן המצוות: **עם ישראל ברפידים.** בגימ' רפו ידיהם מן המצוות.

אמר משה רבינו - אם אנחנו רוצים לתקן, את מה שעמלק רוצים לעשות, מרים משה את ידיו למעלה...

וְכִי יִדְּיוּ שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה או שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה. אֲלָא כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלָפִי מַעֲלָה וּמִשְׁעַבְדִּין אֶת לְבָן לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים, הֵיוּ מִתְגַּבְּרִין, וְאִם לֹא, הֵיוּ נֹפְלִין. {מדרש תנחומא, בשלח, כז} השעבוד הוא, שהידים שלנו ירוממו כל דבר לשמים !

אם ככה, נוכל בע"ה, להתחיל לבנות את היסוד המרכזי:

אומר המדרש {ילקוט שמעוני, פרשת בשלח} - שמעון התימני אומר, בזכות המילה אני אקרא את הים, שנאמר {ירמיה לג, כה} **אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי**...

מה זה חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ ???
ברית מילה !

אומר לנו הגאון מוילנה - עמלק בא להילחם בישראל, כנגד שמים וארץ, שזה ברית מילה !

אם ככה, נוכל עכשיו בע"ה להבין, את יסודם של דברים: שמעון התימני אומר, שבזכות ברית מילה, יצאו ישראל ממצרים...

מדרש אחר אומר {מכילתא דרשב"י} - **לְגַזְרֵי יָם סוּף לְגַזְרֵי יָם** אל תקרי לגזרים, אלא לגוזרים. מי שמל את עצמו, נקרא לו ים סוף.

מדרש נוסף, אומרים חז"ל {תנחומא, וישב, אות ט} - **וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּה נֹסֶת וַיֵּצֵאת חוּצָה, חֵיִךְ, הַיָּם יָנוֹס מִפְּנֵי אֲרוֹנְךָ, שְׁנֵאָמַר: הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס {תהלים קיד, ג}.**

לכאורה, הדברים צריכים ביאור :

אתה מסתכל במדרש חז"ל... הילקוט שמעוני אומר, בזכות ברית מילה, שנאמר **אָז**... גימטריא 8... מלים ביום השמיני...

מדרש שני אומר - לא, מכיון שמלים את עצמם אל תקרי לגזרים, אלא לגוזרים.

מדרש שלישי אומר - בזכות יוסף הצדיק, שנאמר **וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.**

מדרש רביעי אומר (בראשית רבה, פרשה נה, ח) - (בראשית כב, ג): וַיִּבְקַע עֲצֵי עֵלֶה, רַבִּי חֵיָא בְרִי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי מֵיֵאשָׁא וְתַנִּי לֵה בְּשֵׁם רַבִּי בְּנִיָּה, בְּשֹׁכֵר שְׁתֵּי בְקִיעוֹת שֶׁבָקַע אֲבִירָם אֲבִינוּ עֲצֵי עֹלָה זָכָה לְהִבְקַע הֵימָּן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּבְקַע עֲצֵי עֵלֶה, וְנֶאֱמַר לְהֵלֵךְ (שמות יד, כא): וַיִּבְקַעוּ הַמַּיִם.

לכאורה, תסתכלו במדרש, זה לא בזכות אף אחד מהם...

{שמות יד, כז} וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בִּקְרֹא לְאִיתָנוּ...

אומר בעל הטורים - לאיתנו. אותיות לתנאיו שהתנה הקב"ה עם הים במעשה בראשית שיבקע לפני ישראל.

תסתכלו ברבינו בחיי, הוא מביא את כל הרשימה ...
תנאי התנא הקב"ה עם הים, שיבקע... תנאי התנא הקב"ה עם העורבים, שיביאו אוכל לאלוהיו ... ותנאי התנא הקב"ה עם האריות, שלא יטרפו את דניאל... והתנא עם האש שלא תשרוף את חנניה מישאל ועזריה ... כל זה בששת ימי בראשית!
אז מה אתה אומר לי, שהים נבקע בזכות ברית מילה... בזכות יוסף... הכל נבקע כבר בששת ימי בראשית!
מה כתוב כאן ???

כדי להבין את יסודם של דברים, בואו נתחיל לדבר על יסוד, שדיברנו עליו בשנה שעברה בהרחבה... רק נחזור על הדברים בקיצור:

בנתיבות שלום, של האדמו"ר מסלונים, הוא אומר - כל גלות באה לכפר על חטא מסוים, כך אנו אומרים בתפילה ומפני חטאינו גלינו מארצנו.
אם גלות באה לכפר, על איזה דבר ירדו עם ישראל לגלות מצרים? ואם תגיד שלא היה עוון, זה לא יכל להיות... האם אתה חושד שהקב"ה יעשה דין בלא דין? ! אין דבר כזה... היה כאן משהו... מה היה?

שאלה נוספת שהוא שואל - הקב"ה אומר לאברהם אבינו, שהוא הולך להפוך את סדום... "אולי חמשים? אולי ארבעים? אולי עשרים?" ... אברהם מנסה אולי להציל משהו...
כאן, אומר הקב"ה לאברהם אבינו - תשמע, הילדים שלך יורדים למצרים לארבע-מאות שנה... למה הוא לא מנסה לבקש הקלה בעונש ???

כותב האלישיך הקדוש, בתחילת ספר שמות - ראוי לכל איש חכם, לדרוש ולתור בחכמה, למה עשה הקב"ה ככה, לקדושים אשר בארץ המה, יעקב וכל הנפש הבאה מצרימה, לתת אותם תחת סבלות מצרים, בניהם ובני בניהם, מאתים ועשר שנים תחת חומר ולבנים. מה פשעם ומה חטאתם? והלא חשיד הקב"ה דעביד דינא בלא דינא.

מה התשובה?

לא ניכנס לזה, כי התשובה ארוכה מאוד... למי שזוכר בשנה שעברה, דיברנו כמה שיעורים על נושא החמורים ... אנחנו רוצים בקיצור נמרץ לדבר על הדבר הזה:

עם ישראל עומד לקבל תורה... כל הבריא מחכה לשישי בסיון ... אבל עם ישראל לא יכל לקבל תורה... למה?
כי הגמרא {מסכת שבת קנ"ו} אומרת, שבא הנחש על חוה, והתיל בא זוהמה ... ובעקבות הזוהמה הזאת, אי אפשר לקבל תורה... כך כותב ר' צדוק הכהן.

אלא מה? צריכים לנקות את הזוהמה הזאת, ולאחר מכן, יוכלו לקבל תורה... איפה מנקים את הזוהמה?
מורידים אותם לתוך ערוות מצרים... השיא של החומרות שישנו בעולם, נמצא במצרים...
אברהם יורד למצרים, מיד רוצים את אשתו... יוסף יורד למצרים, מיד ניסיון אשת פוטיפר ...
אומרים חז"ל - שרה עמדה בניסיון, נגדרו כל הנשים במצרים...
יוסף עמד בניסיון, נגדרו כל הגברים במצרים...

עם ישראל יוצא זך ונקי ממצרים, בלי שום זוהמה! בנושא של עריות, הם ניקו את עצמם מן הזוהמה... עם ישראל מוכן לקבל את התורה!

לאחר ההקדמה הזאת, נוכל ללכת להסביר, מה קרה ביום-סוף:
כותב ר' חיים ויטאל {שערי קדושה} - האדם מורכב מארבעה יסודות - רוח, עפר, מים, אש. כל אחד מן היסודות, ממונה על דבר מסוים ... היסוד של המים, הוא ממונה על כל התענוגות.

כל הרצון של האדם "לעשות חיים" ולהתענג מהעולם הזה, נובע מיסוד המים, ולכן תשימו לב, שכל בתי המלון נמצאים ליד הים... כל הזמן מים... תענוגות...

אם אתה שם מלון לא ליד הים, אין לו כוכבים בכלל... רק ירח ☾ לכן חייב שיהיה מים... כי מים זה יסוד התענוגות.

לכן בדורו של נח, שהרבה רח"ל, לעשות דברים אסורים, הציב הקב"ה את העולם במים... אם אתם משתמשים ביסוד המים בצורה מופרזת... מציפים אותכם במים!

כשהקב"ה רוצה להראות לכל העולם, שעם ישראל יוצא ממצרים, נקי מכל התענוגות... איך מראה את זה הקב"ה?
הם באים לים-סוף, והים בורח מהם ...
{טו, יט} וַיִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֶלְכוּ בִּיבֶשֶׁת בְּתוֹךְ הַיָּם... מול כל העולם כולו, עם ישראל נקי מן החומרות!!!

אומרים חז"ל - בזכות ברית מילה יצאו...
נכון... גם ברית מילה, זה התבטלות מן התענוגות, כך כותב הרמב"ם, במורה נבוכים.

בזכותו של יוסף יצאו...
ודאי! יוסף ברח מזה, לכן כל המים יבשו... הכל אותו יסוד!

לאחר היסוד הזה בע"ה, נוכל להגיע אל הזבוב: ☾

פתחנו ואמרנו, שהזבוב תוקף בכל מצב...
אומרת הגמרא {מסכת ברכות} היצר הרע נמשל לזבוב, שיושב בין שתי מפתחי הלב... הוא אף פעם לא נח...
כמו שאומר חובת הלבבות, שאין לך מלחמה קשה יותר, מלחמת היצר....

חשבת, הנה הרגת אותו מגיעים פתאום עוד ארבע נכדים שלו...
☺ אתה לא מצליח לחסל אותו... מה זה קשור אלינו ???

כדי להבין מה מונח כאן ... נוכל בע"ה, להיכנס לעומק הדברים:
ר' יהונתן אייבשיץ {יערות דבש, דרוש ז, דרשת התעוררות לגירוש
יהודי פרג} עומד על נושא הזבוב, במבט אחר לגמרי...
בספר שופטים, מובא המעשה על 'פילגש בגבעה'... נאמר בפסוק
{שופטים יט, ב} וַתִּזְנֶה עָלָיו פִּילְגֶשֶׁת...
שואלת הגמרא {מסכת גיטין י, ב} - {שופטים יט-ב} ותזנה עליו
פילגשו רבי אביתר אמר זבוב מצא לה ר' יונתן אמר נימא מצא
לה...
שואל ר' יהונתן אייבשיץ - אני לא מבין על מה הדיונים בכלל... הרי
איך כתוב בפסוק ? וַתִּזְנֶה עָלָיו פִּילְגֶשֶׁת... אז מה אתה אומר לי
זבוב מצא... נימא מצא ?!

בא ואסביר לך למה הכוונה:
ישנה גמרא {מסכת גיטין י, ב} שאומרת - תניא היה רבי מאיר אומר
כשם שהדעות במאכל כך דעות בנשים יש לך אדם שזבוב נופל
לתוך כוסו וזורקו ואינו שותהו וזו היא מדת פפוס בן יהודה
שהיה נועל בפני אשתו ויוצא ויש לך אדם שזבוב נופל לתוך כוסו
וזורקו ושותהו וזו היא מדת כל אדם שמדברת עם אחיה
וקרוביה ומניחה ויש לך אדם שזבוב נופל לתוך תמחוי מוצצו
ואוכלו זו היא מדת אדם רע שרואה את אשתו יוצאה וראשה
פרוע וטווה בשוק ופרומה משני צדדיה ורוחצת עם בני אדם עם
בני אדם.

שואל ר' יהונתן אייבשיץ - אני לא מבין, למה חז"ל שרוצים להביא
דוגמא לנושא של קדושה, מביאים את זה מזבוב ?

אומר ר' יהונתן אייבשיץ - חז"ל רוצים להשתמש בלשון טהור ...
הם רוצים לדבר איתך על טומאה, אז הם משתמשים בזבוב, שהוא
שורש הטומאה !
אתה רוצה לראות שאני צודק ?!
בא ותראה גמרא {מסכת ברכות י, ב} - {מלכים ב ד-ט} ותאמר אל
אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא א"ר יוסי בר'
חנינא מכאן שהאשה מכרת באורחין יותר מן האיש קדוש הוא
מנא ידעה רב ושמואל חד אמר שלא ראתה זבוב עובר על
שולחנו וחד אמר סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה
קרי עליו קדוש הוא.
זבוב על שולחנו זה סימן לאדם קדוש ! קדושה באה עם הזבוב !

ר' יהונתן אייבשיץ, לא מביא את הראיה שאני רוצה להביא בפניכם
עכשיו...
הבן שלי, הראה לי דעת זקנים מבעלי התוספות {פרשת וזאת
הברכה} - הגיע זמנו של משה רבינו להיפטר מן העולם... קרא
הקב"ה לנשמתו של משה, ואמר לו, בתי מאה ועשרים שנה
קצבתי אותך בגופו של משה, צאי ואל תאחרי, שהגיע קיצך לצאת

מיד השיבה לקב"ה, יודעת אני שאתה אל אלוהי הרוחות
והנשמות, ובידך נפש כל חי, ואשר יצרתי ונתתני בגופו של משה,
יש לך גוף טהור יותר, שתתני בו יותר ממשה ? שמעולם לא היתה
בו רימה ותולעה, ומעולם נראו עליו זבובים.

למשה לא היה שום ענין עם טומאה, כך אומרים חז"ל !
כשחז"ל רוצים לציין קדושה, זה מצוין בזבוב.

עוד ראיה... אומרת המשנה באבות (ה, ה):
עֲשֶׂה נְסִים וְנִעְשׂוּ לְאַבְוֵתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. לא הפילה אשה
מריח בשר הקדש, ולא הסריח בשר הקדש מעולם, ולא נראה
זבוב בבית המטבחים, ולא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים,
ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה, ולא נצחה הרוח את עמוד
העשן, ולא נמצא פסול בעמר ובשתי הלחם ובלחם הפנים,
עומדים צפופים ומשתחווים רוחים, ולא הזיק נחש ועקרב
בירושלים מעולם, ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין
בירושלים.

מה הקשר מעולם, ולא נראה נראה זבוב בבית המטבחים, ולא
ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים ?
אלא זה אותו יסוד, הכל הוא יסוד של קדושה !

אומר רש"י - ולא נראה זבוב. ללמדך ששכינה שורה בהם.

אומר רבינו יונה - ולא נראה זבוב. משום קדושה.

כותב הספר שערי אורה {חלק א', פרשת וארא} - וכתב החסיד
היעב"ץ, שלא דוקא בבית המקדש, אלא בכל צדיק וצדיק ששומר
על הקדושה, לא נראים זבובים, שכן מצינו אצל האשה השונמית
שאמרה איש אלהים קדוש הוא, מנין ידעה ? שלא ראתה זבוב על
שולחנו.

אם ככה, נוכל עכשיו להבין, למה נבחר יהושע להילחם:
אומרים חז"ל - יבוא יהושע, שהוא מצאצאי יוסף, שנאמר בו את
האלהים אני ירא, ויבא וילחם כנגד עמלק, שעליו נאמר ולא ירא
אלהים...
איך מתקנים את זה ? מה רוצה עמלק ?

עמלק רוצה לטמא את עם ישראל... אשר קרך בדרך ויזנב בך
כל-הנחשלים אחריך - רצה לטמא אותנו !

אומר לך בעל הטורים, בשם המדרש ... מה היסוד שהם רצו לטמא
אותנו ?

{יז, יד} כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע - זה היסוד של
הזבוב.

הראשון, שהיה פרוש מכל עניני העולם הזה, היה אברהם אבינו...
פעם ראשונה, שהוא ראה את אשתו, זה היה במצרים {יב, יא} הנה
נא ידעתי כי אשה יפת מראה את ... עד מצרים, הוא לא ידע איך
היא נראית !

אומר החיד"א - {בראשית כד, א} ואברהם זקן בא בימים - ראשי
תיבות זבוב

אומר הבאר משה מאז'רוב - עכשיו תבין, למה כתוב כתב זאת
זכרון בספר ושים באזני. אם אתה רוצה לדעת איך נלחמים כנגד
עמלק, זה רק זכרון בספר - תורה שבכתב ! ושים באזני תורה
בע"פ !

אומר האור-החיים הקדוש – ולכן נבחר יהושע בן-נון, כדי להילחם בעמלק... כי **יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל (לג, יא)** – הוא זה שלמד תורה!

אומר הקב"ה – **בראתי יצר הרע, בראתי תורה תבלין**. התורה היא תבלין, כנגד היצר הרע!

רבותי, אנחנו נמצאים באמצע ימי השובבי"ם ... כידוע לכולם, הימים האלה, הם התעוררות לנושאים של קדושה... רק באמצעות לימוד תורה, ויגיעת תורה... שמשברת את גופו של האדם... היא מסלקת את כל התאוות כולם... אנחנו נמצאים בדור, כל אחד יכל לראות את זה בחוש – הפרפורים האחרונים של הסיטרא אחרא, כדי למחות אותנו, כדי למנוע אותנו מלקבל בואו של משיח... זה רק בעיני קדושה!
אין לך דור, שהיה פרוץ כל-כך ... שנערי ישראל נופלים כזבובים, כנגד היצר הרע!
תדברו עם משגיחים... תדברו עם מנהלים במוסדות... הצעקה שגדולי ישראל יצאו נגד האינטרנט, זה לא סתם כך! עם ישראל,

רח"ל, מקבל להקות של זבובים לתוך הבית! בהיקש יד במחשב, בהיקש יד בטלפון... **כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה...** נמצאים בתוך הבית היהודי!
הכל בהקשה על המחשב... הכל כמובן "לצורכי עבודה"... השאלה היא, על מי...

צריך לדעת, מה בדיוק לעשות כנגד הזבוב הזה, שהורס כל חלקה טובה בעם ישראל... אלו ימים של חשבון נפש... כל אחד ואחד יפשפש בנגעי נפשו, שחס וחלילה לא לתת למוקש הזה, להיכנס לתוך הבית...

כתוב בחז"ל, כך אמר הרב שטיינמן, בדרשה שהוא נשא – הדבר היחיד שמסלק את הקב"ה, כך כתוב {דברים כג, טו} **וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיךָ**... אם יש עריות, אומר הקב"ה, אני לא נמצא במקום בכלל!

רוצים השראת שכינה... רוצים שבבית תהיה קדושה, זאת הדרך! להתחזק בנושאים של קדושה!

יזכנו הקב"ה, שנזכה לקדש את עצמנו, ויקיים בנו וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד, במהרה בימינו אמן ואמן!!!